623/01

Den 25. juni 2001 blev i sag nr. 54.483:

xxxx xxxx xxxxxxx
xxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxx

mod

Industriens
Pensionsforsikring A/S
H.C. Andersens
Boulevard 47
1553 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har arbejdsmarkedspension i Industriens Pensionsforsikring A/S, påstår ved sin advokat selskabet pligtig at udbetale den til forsikringen knyttede invalidesum.

Selskabet har afvist at udbetale forsikringssummen med henvisning til, at det er et krav i forsikringsbetingelserne, at forsikringsbegivenheden – en varig nedsættelse af erhvervsevnen med halvdelen – indtræder, mens man er aktivt medlem af arbejdsmarkedspensionen. Det er selskabets anbringende, at forsikringsbegivenheden først indtrådte efter dette tidspunkt.

Af sagens akter fremgår, at klageren overgik til hvilende medlemskab af arbejdsmarkedspensionen med virkning fra den 1/1 1996, fra hvilken dato retten til bl.a. invalidesum bortfaldt.

I selskabets skrivelse af 24/11 2000 til nævnet hedder det bl.a.: "Af Industriens Pensions almindelige forsikringsbetingelser fremgår det af § 8, stk. 1, at 'Den i pensionsbeviset fastsatte ret til invalidesum indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsik-

ringens ikrafttræden før det 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne.' Betingelserne for at modtage invalidesum i henhold til § 8, stk. 1 skal være opfyldt, mens man er aktivt medlem af Arbejdsmarkedspensionen. Man er aktivt medlem, når man er ansat i en stilling med en overenskomstmæssig ret og pligt til medlemskab, når man er bidragsfrit dækket, eller når man selv betaler bidrag til Arbejdsmarkedspensionen. [Klageren] har qua sit ansættelsesforhold til fiskefabrikken A.E. været medlem af Arbejdsmarkedspensionen fra 25. april 1994. [Klageren] fratrådte den 30. december 1994 og efter at have været bidragsfrit dækket i 1995, overgik [klageren] til hvilende medlemskab med virkning fra 1. januar 1996. Fra den dato bortfaldt retten til bl.a. invalidesummen. [Klageren] udtrådte af Arbejdsmarkedspensionen den 31. december 1996, da Industriens Pension udbetalte den opsparede værdi. Den 10. august 2000 søgte [klageren] om helbredsbetingede ydelser fra Industriens Pension. Industriens Pension har ved behandling af sagen indhentet oplysninger fra H. Kommune i form af afgørelse om førtidspension af 26. juni 2000 og lægelige oplysninger."

Nævnet har fået forelagt disse oplysninger. Af journaludskrift dateret 22/11 1994 fra Skive Sygehus, Arbejdsmedicinsk afdeling, fremgår bl.a.: "38-årig kvinde, som igennem 12 år fra 1979 - 91 har arbejdet hos T. Fiskeindustri, hvor arbejdet bestod i at lægge rødspætter i fileteringsmaskine og tage filet'erne efter de kom ud af maskinen og skære dem rene. Siden 1987 gentagende lungebetændelser. Siden 1989 pibende vejrtrækning og åndenød anfaldsvis flere gange ugentligt. Pt. ophørte på virksomheden jan. 1991 og en måned efter dette ophørte symptomerne, og var ikke tilstede førend pt. på ny startede i fiskeindustrien per d. 24.05.94. Dette var en anden fabrik, hvor hun arbejdede med torsk. Ca. 1 måned efter starten. Pt. er undersøgt på Lungemedicinsk afdeling, Skive Sygehus. Der er foretaget peak flow monitorering i arbejdsuger og arbejdsfrie perioder. I den arbejdsfrie periode ligger peak flow niveauerne i gennemsnit ca. 100 ml højere end i arbejdsperioderne. Endvidere må pt. i arbejdsperioderne hver morgen tage Bricanyl turburhaler 2 sug, hvilket ikke er nødvendigt i arbejdsfrie perioder. Pt. har således en klokkeren erhvervsastma. Vi mener ikke, at pt. under nogen omstændigheder vil kunne fortsætte med arbejdet i fiskeindustrien. Pt. er nødsaget til at finde arbejde indenfor en anden branche."

I sagen er endvidere fremlagt speciallægeerklæring dateret 20/6 1995, hvoraf bl.a. fremgår: "**Konklusion:** Undersøgte, som ikke er atopiker (der foreligger en blank standard priktest fra 7.10.94 udført på Medicinsk afdeling, Skive sygehus), har under arbejde i fiskeindustrien med rødspætter udviklet recidiverende luftvejsinfektioner og en tilstand, som helt klart er forenelig med asthma bronchiale. I denne periode arbejdede undersøgte med rødspætter, og har udviklet en kraftig positiv RAST-test overfor dette. RAST-testen blev først foretaget i 1994, altså 4 år efter ophør med eksposition for rødspætter. Undersøgte har nu gastrointestinalgener ved indtagelse af rødspætter som anført under allergi. Da undersøgte genoptager arbejdet i fiskeindustrien, denne gang med torsk, udvikler hun klare erhvervsrelaterede symptomer på astma, dokumenteret ved peak flow-svingninger af lungefunktion på Medicinsk afdeling, her. Der er ikke tvivl om, at symptomerne er relaterede til arbejdet i fiskeindustrien. I 1994 arbejdede undersøgte ikke med rødspætter, men kun med torsk."

Arbejdsskadestyrelsen fremkom den 8/1 1996 med sin afgørelse, hvoraf bl.a. fremgår: "Vi har i dag truffet afgørelse om tab af erhvervsevne i Deres sag. Vi vurderer, at Deres tab af erhvervsevne er 25 procent. Det betyder, at De fra den 1. marts 1996 vil få en løbende erstatning på 2.963 kr. Dette beløb reguleres den 1. januar hvert år og beskattes som almindelig indkomst. … Afgørelsen om erhvervsevnetab er truffet på grundlag af de sociale oplysninger, der er indhentet. Vi har lagt vægt på, at De på grund af arbejdsskadens følger er under omskoling. Deres erhvervsevne må derfor indtil videre betragtes som noget nedsat. I sådanne tilfælde fastsætter vi sædvanligvis en løbende erstatning på 25%."

I 1995 til 1996 gennemførte klageren 8. og 9. klassetrin, idet hun var på uddannelsesorlov fra sin A-kasse, og hun blev sygemeldt fra sin A-kasse den 2/11 1996, hvor hun overgik til sygedagpenge.

I perioden 7/4 1997 - 30/5 1997 var klageren i arbejdsprøvning, og af erhvervsafklaringsudtalelse dateret 30/5 1997 fremgår bl.a.: "**14.5.97.** Modtaget udskrivningskort fra Arbejds- og Miljømedicinsk afdeling 7.5.97 vedrørende undersøgelse 29.4.97 hos overlæge L.K.J. Konklusion: Kendt erhvervsastma med dokumenteret allergi overfor rødspætter. Har herudover reageret i forbindelse med udsættelse for andre fisk og skaldyr.

Symptomerne synes tiltaget til også at være relateret til andre påvirkninger, herunder generelt støv, uspecifikke irretanter, muligvis pollen og visse fødevarer. Pt.s symptomer synes rimelig alvorlige. Pt.s interesse og færdigheder ligger ikke indenfor det boglige område, og jeg kan ikke umiddelbart påpege områder, hvor hun med sine nuværende symptomer kunne beskæftiges indenfor. Diagnoser: Astma bronchiale. Sign. L.K.J., overlæge. Ved lægekonsulentens samtale med [klageren] den 5.5.97 mente hun, at overlæge L.K.J. havde sagt, at hun kunne komme på pension på grund af sin sygdom. Efter papirerne er det ikke indlysende. Vi mangler at få udskrivningskort fra lungemedicinerne. Telefonkonsultation i dag den 14.5.97 med egen læge J.I.M., der oplyser, at han for nylig har set klienten i konsultationen, hun er iøvrigt sjældent set i konsultationen. Han finder på det foreliggende ikke, at der er indikation for en helbredsbetinget førtidspension, men for behandling af hendes astma og en relevant revalidering udenfor allergenerne. Overlæge E.T. udtaler i attest til Arbejdsskadestyrelsen 20.6.95, d.v.s. for 2 år siden, at der er normal lungefunktion, at undersøgte ikke er atopiker, men under arbejdet i fiskeindustrien med rødspætter har udviklet recidiverende luftvejsinfektioner og en tilstand, som helt klart er foreneligt med astma bronchiale. Speciallægen skønner: 'sålænge undersøgte ikke skal beskæftiges indenfor fiskeindustrien eller i andet fugtigt/støvet/gas/dampfyldt erhverv, er méngraden ganske ringe, sålænge hun tager sin nuværende medicin fast.' Sign. 20.6.95 E.T., overlæge (Attest til Arbejdsskadestyrelsen). Lægekonsulentens kommentar: Jeg synes, der er en del modstrid mellem de forskellige oplysninger, vi har fået, og klienten har været udsat for dobbelt signaler om konsekvenserne af astmalidelsen. Brev til overlæge L.K.J. om man fra Arbejdsmedicinsk afdeling mener, at der er en veldefineret prognosticerbar varig lidelse uden behandlings- eller revalideringsmuligheder, der vil kunne indicere en pensionstilkendelse. … **28.5.97.** Telefonkonsultation med overlæge L.K.J., der har modtaget vores brev. Overlæge L.K.J. har genhenvist klienten til lungemedicinsk klinik for at få forbedret astmabehandlingen og dermed hendes kliniske tilstand. Peak flow målingerne var mellem 200 og 320 mod normalt cirka 400. Overlæge L.K.J. har ikke umiddelbart noget forslag til fremtidig erhvervsplacering, men fremhæver at det naturligvis skal være udenfor allergenerne og udenfor støvede lokaler. Klienten har jo forsøgt sig med VUC, men ønsker ikke en bolig uddannelse. … **Socialfaglig konsulents sammenfattende vurdering og konklusion:** [Klageren] er 42 år. Har 8 års skolegang i hjælpeklasse. Har arbejdet 13 år i restaurationsbranchen og senest cirka 13 år i fiskeindustrien. I erhvervsafklaringsforlø-

bet har [klageren] været beskæftiget i henholdsvis montageafdelingen og det kreative værksted. Dette er valgt i et forsøg på at friholde [klageren] for uren luft og allergifremkaldende påvirkninger. En stor del af erhvervsafklaringsforløbet er gået med en proces omkring det, at [klageren] til trods for sin allergi og hermed behov for skånehensyn, ikke er berettiget til førtidspension. Er efterhånden afklaret herom. [Klageren] har dog fortsat svært ved at forestille sig, at hun overhovedet har muligheder på arbejdsmarkedet. Revalidering i form af teoretisk uddannelse er urealistisk. Dette på grund af manglende interesse, skolemæssige forudsætninger og sociale situation i øvrigt. Der er behov for skånehensyn for fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Herudover er det vigtigt, at [klageren] opholder sig i et miljø, hvor der er de rigtige luftforhold. Med disse skånebehov er det ikke realistisk, at et arbejdsforhold på almindelige betingelser kan etableres. En 50/50 ordning vil være det højest opnåelige - efter et længere optræningsforløb med gradvis øgning af den daglige arbejdstid."

Af generel helbredsattest dateret 8/3 2000 har klagerens læge bl.a. anført: "**5. Beskrivelse af funktionsevnen** **Beskrivelse af patientens sædvanlige arbejdsfunktion med begrundet angivelse af, hvad patienten ikke længere kan påtage sig.** Det drejer sig således om en ret svær erhvervsudløst astma bronchiale og dertil let kronisk lungefunktionsnedsættelse. Der er verificeret allergi over for rødspætter samt græs og dertil reaktion på uspecifikke irritanter, så som støv, dampe/lugte samt muligvis visse fødeemner. Dertil forværring af astmatiske/luftvejsgener i psyko-socialt belastede situationer. Patienten vil således ikke kunne påtage sig arbejde, hvor exponering for anførte allergener/irritanter er en risiko og vil ikke kunne honorere belastende/pressede arbejdssituationer."

Klageren tilkendtes almindelig forhøjet førtidspension, og pensionen er udbetalt siden 1/7 2000.

Selskabet afviste i skrivelse af 11/9 2000 at udbetale invalidesummen med henvisning til, at klageren havde stået til rådighed for arbejdsmarkedet indtil 2/11 1996, hvor hun blev sygemeldt fra A-kassen.

Klageren antog herefter advokat. I klageskrivelsen modtaget i nævnet den 9/11 2000 har advokaten bl.a. anført: "Idet man 2. november 1996 finder ud af, at min klient reelt

ikke er i stand til at varetage noget arbejde, bliver hun på daværende tidspunkt sygemeldt og overflyttet fra arbejdsløshedsunderstøttelse til sygedagpenge. [Klagerens] helbredssituation har imidlertid været uændret fra 1994 til d.d. Det er derfor min opfattelse, at min klients skadestidspunkt må sættes til 21. december 1994, jf. Arbejdsskadestyrelsens anerkendelse af hendes erhvervsbetingede lidelse. Skadestidspunktet kan således ikke fastsættes til det tidspunkt, min klient af sin a-kasse blev sygemeldt, idet dette udelukkende er betinget af, at det først på daværende tidspunkt bliver klart for min klients a-kasse, at hun ikke vil blive i stand til at passe noget arbejde fremover. Min klients grundlidelse har således været til stedet fra 1994, hvilket må være afgørende for vurderingen af, om min klient er omfattet af forsikringsdækningen ved Industriens Pension."

I selskabets skrivelse af 24/11 2000 til nævnet hedder det bl.a.: "Vi har begrundet afgørelsen med, at [klagerens] erhvervsevne ikke var varigt nedsat med mindst halvdelen af helbredsmæssige årsager, mens hun var aktivt medlem af Arbejdsmarkedspensionen, d.v.s. før den 1. januar 1996. Vi har ved afgørelsen lagt vægt på, at [klageren] først endeligt sygemeldes den 2. november 1996. Indtil da fik hun arbejdsløshedsunderstøttelse og var dermed til rådighed for arbejdsmarkedet. Hendes erhvervsevne kan derfor tidligst anses for at være nedsat med mindst halvdelen fra sygemeldingstidspunktet. [Klageren] var på dette tidspunkt ikke aktivt medlem af Arbejdsmarkedspensionen. Advokat P.R. har ved skrivelse af 14. september 2000 fastholdt, at [klageren] har krav på at få udbetalt invalidesum, idet han anfører, at skadestidspunktet skal fastsættes til den 21. december 1994 svarende til skadesdatoen i sagen for Arbejdsskadestyrelsen, subsidiært at skadestidspunktet skal fastsættes til 14. august 1995 fra hvilken dato Arbejdsskadestyrelsen har tilkendt [klageren] midlertidig løbende erstatning for et erhvervsevnetab på 25%. Hertil har Industriens Pension i skrivelse af 17. oktober 2000 bl.a. anført, at Industriens Pension ikke er bundet af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse, og at en løbende erstatning svarende til tab af erhvervsevne på 25% ikke er ensbetydende med, at erhvervsevnen kan anses for varigt nedsat med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv. Dette er en betingelse for at få udbetalt invalidesum fra Industriens Pension, jf. forsikringsbetingelserne § 8 stk. 1. Endvidere er [klageren] først den 2. november 1996 blevet endeligt sygemeldt fra A-kassen, da man vurderede, at hun ikke længere stod til rådighed for arbejdsmarkedet på grund af astmalidelsen. Industriens

Pension fastholder således afgørelsen af 11. september 2000. **Til støtte herfor gøres det gældende:**

- at det er en betingelse for at få tilkendt invalidesum fra Industriens Pension, at der er dokumentation for, at erhvervsevnen varigt er nedsat med mindst halvdelen af helbredsmæssige årsager i ethvert erhverv.
- at der ved denne vurdering alene kan lægges vægt på de helbredsmæssige forhold
- at betingelserne som nævnt i forsikringsbetingelsernes § 8 stk. 1 skal være opfyldt, mens man er aktivt medlem af Arbejdsmarkedspensionen.
- at [klageren] har været aktivt medlem i Arbejdsmarkedspensionen i en periode fra 25. april 1994 til 31. december 1995, og at der i denne periode ikke er dokumentation for, at erhvervsevnen er nedsat med mindst halvdelen i ethvert erhverv.
- at der ved denne vurdering er lagt vægt [på], at [klageren] først blev endeligt sygemeldt den 2. november 1996.
- at der tillige er lagt vægt på, at der udfra de foreliggende lægelige akter ikke er dokumentation for, at [klagerens] erhvervsevne har været varigt nedsat med mindst halvdelen før tidligst den 2. november 1996."

Klagerens advokat har hertil i skrivelse af 30/11 2000 bemærket, at den løbende udbetaling fra Arbejdsskadestyrelsen svarende til et erhvervsevnetab på 25% alene er en rammeerstatning og ikke et udtryk for, at Arbejdsskadestyrelsen har taget stilling til, hvilket erhvervsevnetab, der reelt forelå. Advokaten har endvidere anført: "Situationen var for min klient den, at hendes fagforening og A-kasse gjorde alt for at bevare hendes tilknytning til arbejdsmarkedet, idet man naturligvis ikke ønskede, at min klient allerede på daværende tidspunkt skulle miste forbindelse hertil. Min klients helbredsmæssige situation har været uændret fra december 1994. Situationen var således hverken blevet værre eller bedre, og min klients erhvervsevne har således heller ikke forandret sig i denne periode. Der gør sig blot det forhold gældende, at først den 2. november 1996 erkendte man fra såvel min klients side som fra hendes fagforenings side, at situationen ikke ville blive bedre, og at det ikke ville være muligt at få hende indplaceret på arbejdsmarkedet. Baggrunden for, at min klient i 1995/1996 tog 8. og 9. klasse på VUC, var netop, at det var nødvendigt for eventuelt at videreuddanne sig til en stilling til et job, hvor hendes erhvervsbetingede astma ikke ville forhindre fuld erhvervsevne. det er så-

ledes derfor, at man først i november 1996 bliver klar over, at min klient reelt ikke er i stand til at varetage noget arbejde. Jeg mener ikke, at det at tage 8. og 9. klasse på VUC kan sidestilles med at have en erhvervsevne svarende til mindst halvdelen. Der blev ikke i denne periode reelt fra min klients arbejdsløshedskasses side eller arbejdsformidlingens side gjort forsøg på at anvise min klient arbejde. Jeg mener således, at spørgsmålet om min klients berettigelse til ydelser fra Industriens Pensionsforsikring skal vurderes på det tidspunkt, hvor min klient får konstateret den erhvervsbetingede astma og ikke på det tidspunkt, hvor hun bliver sygemeldt, da hendes reelle erhvervsevne allerede fra tidspunktet for konstateringen af den erhvervsbetingede astma har været nedsat med mindst halvdelen. Deltagelsen på 8. og 9 klasse kurset på VUC har som ovenfor nævnt blot skyldtes, at min klient og hendes fagforening ønskede at forsøge at fastholde min klient på arbejdsmarkedet. Først sidst i 1996 blev man klar over, at det rent faktisk ikke kunne lade sig gøre."

Selskabet fastholder, at der ikke foreligger nogen lægelige oplysninger om en stationær helbredssituation og et varigt erhvervsevnetab før 2/11 1996.

Advokaten fastholder, at klagerens helbredsmæssige tilstand ikke er ændret, siden det blev konstateret, at hun havde erhvervsbetinget astma.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.: "**§ 8. Invalidesum** Den i pensionsbeviset fastsatte ret til invalidesum indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med 1/2 eller mere af den fulde erhvervsevne."

Nævnet udtaler:
Af de grunde, der er anført i selskabets skrivelse af 24/11 2000, finder nævnet, at klageren ikke er berettiget til at få udbetalt den til forsikringen knyttede invalidesum.

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Jørgen Nørgaard